

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering

11 december 2025

Zaaknummer

018480910

Datum

28 oktober 2025

Portefeuillehouder

W. Foppen

Aan de leden van de raad,

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de projectrapportage: Warmtenet; De energieoplossing voor de bestaande bouw;
2. In te stemmen met het advies een warmtenet als belangrijke energieoplossing te kiezen voor de invulling van het Warmteprogramma.

Inleiding

In het Nederlandse Klimaatakkoord uit 2019 is afgesproken dat alle gebouwen in 2050 aardgasvrij moeten zijn. Daarmee voldoen we aan de afspraken van het Klimaatakkoord in Parijs (2015). Eén van deze afspraken is dat in 2050 alle gebouwen van het aardgas af moeten zijn. Aardgasvrij worden heeft grote impact voor in de gebouwde omgeving. Gemeenten hebben een regierol. Alle gemeenten hebben in 2021 een Transitievisie Warmte (TVW) opgesteld (zie Figuur 1) waarin de weg naar aardgasvrij in grote lijnen is beschreven. Ook gemeente Urk heeft dit gedaan, met als mogelijke route: een warmtenet voor de bestaande woningbouw op Urk. In dit rapport zullen we de impact weergeven voor woningen om van het aardgas af te gaan. De Warmtetransitie is impactvol voor alle inwoners.

In 2024 voerde Fakton een eerste verkenning uit naar een warmtenet voor de bestaande woningbouw. Technisch bleek het warmtenet haalbaar, financieel was er sprake van een onrendabele top. De onrendabele top is het geld dat je tekortkomt om een plan uit te voeren. Na kennis te hebben genomen van het rapport van Fakton heeft de raad 4 juli 2024 ingestemd met het verder onderzoeken van de mogelijkheden van een warmtenet voor de bestaande bouw.

Intussen gaat het project Energienet Urk B.V. ('Nieuw voor Nieuw') door. Dit is het warmtenet voor de nieuwe gebieden Port of Urk en de Zeeheldenwijk. Voor dit project is in de zomer van 2025 het warmtebedrijf Energienet Urk B.V. opgericht. Het ligt voor de hand het warmtenet van de nieuwe gebieden uit te breiden naar de bestaande bouw op Urk. De aansluiting van het warmtenet op de rest van Urk geven we de projectnaam 'Bestaand voor Bestaand'.

Na de raadsvergadering van 4 juli 2024 is de technische, financiële, juridische, maatschappelijke en organisatorische haalbaarheid van het warmtenet 'Bestaand voor Bestaand' verder in kaart gebracht. De verfijning van de businesscase en verdere technische uitwerking is gedaan door InEnergie. De conclusies en uitwerking van de overige punten (o.a. subsidieanalyse, ontzorging bewoners, maatschappelijke kosten en organisatie restwarmtelevering) zijn te lezen in de projectrapportage 'Warmtenet; De energieoplossing voor de bestaande bouw'.

Het principebesluit dat volgt op deze projectrapportage zorgt ervoor dat we concreter invulling kunnen geven aan het Warmteprogramma. Dit document vervangt de TVW en gemeenten moeten dit in 2026 verplicht vaststellen. Als er wordt gekozen door te gaan met het warmtenet kunnen we deze optie op tijd opnemen in het Warmteprogramma en het omgevingsplan. Waarmee de aanwijsbevoegdheid vanaf circa 2035 kan worden ingezet. De aanwijsbevoegdheid betekent dat de gemeente wettelijk kan bepalen welke gebieden van het aardgas gaan en op welke manier.

Figuur 1: Waar staan we nu in de tijd?

Beoogd resultaat / effect

Het doel van dit rapport is om de haalbaarheid van een warmtenet voor bestaand gebied beter in kaart te brengen, zowel technisch, financieel, juridisch, maatschappelijk als organisatorisch. Dit doen wij zodat een onderbouwde beslissing kan worden genomen om verder te gaan met het warmtenet als warmteoplossing om de bestaande woningbouw aardgasvrij te maken. Bij instemming wordt een warmtenet als belangrijkste warmteoplossing uitgewerkt voor de invulling van het Warmteprogramma.

Om goede beslissingen te nemen voor het energiesysteem van de toekomst is het van belang de samenhang van de verschillende energievormen te zien. We verwachten dat het Warmteprogramma uiteindelijk onderdeel wordt van een totaal Energieprogramma. In dit Energieprogramma wordt niet alleen de analyse gemaakt van de distributie en gebruik van warmte, maar ook wordt hier gekeken naar elektriciteit. Deze twee vormen van energie zijn niet los van elkaar te zien.

Argumenten

2.1 Een warmtenet is aangetoond de warmteoplossing met de laagste maatschappelijke kosten.

Onderzoek laat zien dat een warmtenet een besparing op kan leveren tot wel € 292,- per woning per jaar.

2.2 Een warmtenet is wanneer je kijkt naar het totale energiesysteem van de toekomst de best passende oplossing voor Urk.

Het energiesysteem van Urk moet als geheel worden bekeken, want alle energieverbruik heeft met elkaar te maken. Een warmtenet past goed in dit systeem en helpt overbelasting van het elektriciteitsnet (netcongestie) te voorkomen, vooral op koude dagen. Daarnaast is een warmtenet praktisch voor bewoners: het vraagt weinig ruimte in en om huis. Het maakt geen geluid en er hoeven bij een aansluiting geen hoge kosten te worden gemaakt door inwoners.

2.3 Een warmtenet voor de bestaande bouw is technisch haalbaar met bewezen technieken.

De gekozen variant is dezelfde variant als is gekozen binnen Energienet Urk B.V. Dit is een bewezen techniek en deze wordt ook op andere plaatsen in Nederland gebruikt. Bij het invriezen van de visverwerkende industrie komt restwarmte vrij. Die is te gebruiken om huizen te verwarmen. Omdat de industrie vooral op warme dagen energie nodig heeft om producten te koelen en woningen juist op koude dagen warmte, is het slim om warmte op te slaan in de bodem. Dit kan met een Warmte-Koude Opslag (WKO).

2.4 Door een warmtenet voor de bestaande bouw worden de visverwerkende ondernemers ondersteund.

De restwarmte van de visverwerkende bedrijven op Urk gaat nu verloren, terwijl die goed gebruikt kan worden om gebouwen te verwarmen. Door nu in te stemmen met de keuze voor een warmtenet, kunnen bedrijven overstappen op duurzamere koelinstallaties en wordt netcongestie verminderd. Dit helpt zowel de bedrijven als de inwoners van Urk en draagt bij aan een toekomstbestendig energiesysteem.

2.5 Door een warmtenet ontzorg je inwoners.

Een warmtenet is een collectieve aanpak. Voor bewoners is aansluiten op het warmtenet vaak makkelijker dan andere oplossingen, omdat er weinig aanpassingen in huis nodig zijn. Individuele huishoudens hoeven zelf geen ingewikkelde keuzes of investeringen te doen. De gemeente is mede-eigenaar van het warmtenet en zorgt samen met toezichthouder ACM voor eerlijke tarieven en goede service bij storingen.

2.6 De onrendabele top ligt lager dan in eerdere onderzoeken bleek.

Een warmtenet voor de bestaande bouw komt, wanneer 80% van de huishoudens aansluiten, na aftrek van de bekende subsidies, uit op een resterende onrendabele top van gemiddeld € 2.954,- per woningaansluiting. We gaan dan alleen uit van de subsidies die we nu al kunnen berekenen. Door subsidies wordt het aanbod aantrekkelijk gemaakt voor inwoners. Wanneer wordt gekozen voor het warmtenet, kunnen bedrijven en inwoners samen profiteren van een toekomstbestendige energievoorziening.

2.7 Over de looptijd van 30 jaar zijn de kosten voor een huishouden bij een warmtenet lager dan bij verwarming op aardgas.

Overstappen op het warmtenet heeft een positieve invloed op de portemonnee van bewoners. In vergelijking met de huidige situatie kunnen eigenaren van een eengezinswoning gemiddeld €18.600,- besparen over een periode van 30 jaar.

Kanttekeningen

2.1 Het volloopsценario is van grote invloed op de businesscase.

Hoe meer woningen worden aangesloten op het warmtenet, hoe beter de financiële haalbaarheid wordt. Door bewoners goed te informeren en een goed en duidelijk aanbod te doen kunnen we het aantal deelnemers vergroten. We verkleinen dan het risico dat het warmtenet te duur wordt.

2.2 Subsidies veranderen en zijn niet altijd goed te voorspellen.

Hoe verder we de investeringen in het warmtenet naar achteren schuiven, des te moeilijker de beschikbaarheid is in te schatten. Tijdige besluitvorming zorgt voor meer zekerheid.

2.3 Wetgeving en instrumenten om de gemeente te helpen bij de overstap naar duurzame warmte zijn nog niet klaar.

De verwachting is dat de landelijke overheid uiteindelijk wel toewerkt naar wetgeving om gemeenten te helpen bij de overstap naar duurzame warmte. Hoewel deze regels nog niet klaar zijn, kunnen we nu al gebruikmaken van subsidies zoals de WIS om het warmtenet aantrekkelijk te maken.

2.4 Voor een werkbare koppeling is het nodig dat de visverwerkers zich verenigen.

De visverwerkende bedrijven willen hun restwarmte beschikbaar stellen voor woningen en gebouwen. De gemeente vraagt voor de werkbaarheid één gezamenlijk plan en aanspreekpunt. Dit is nodig zodat de aanleg van leidingen overzichtelijk blijft en goed geregeld is. De gemeente verwacht dat bedrijven hier onderling uitkomen en tot de oprichting van een energiecoöperatie komen.

Juridisch kader

Er wordt op dit moment gewerkt aan wetten die gemeenten helpen bij de Warmtetransitie. Het maken van deze wetten duurt langer dan gedacht. Hoe dit er uit gaat zien is op dit moment nog niet duidelijk.

De Wet Collectieve Warmte (WCW) vervangt de huidige warmtewet. Het doel van de WCW is om de ontwikkeling van nieuwe warmtenetten te vergemakkelijken en zo de energietransitie te bevorderen. Maar ook om betaalbaarheid, betrouwbaarheid en duurzaamheid van collectieve warmtelevering te waarborgen (NPLW, 2025).

Het doel van de Wet Gemeentelijke Instrumenten Warmtetransitie (Wgiw) is om gemeenten meer bevoegdheden te geven om de Warmtetransitie in hun gebied te coördineren en te versnellen. De Wgiw biedt gemeenten de mogelijkheid om wijken of gebieden aan te wijzen die van het aardgas af gaan en overgaan op duurzame warmtebronnen.

Evaluatie

Nadat is ingestemd met dit voorstel, gaan we werken aan de invulling van het Warmteprogramma (of breder getrokken: het Energieprogramma). Dit Warmteprogramma (of Energieprogramma) kunt u eind 2026 in de raad verwachten. Daarnaast zullen we acties ondernemen om waar mogelijk de beschreven risico's te beperken.

Kosten, baten, dekking

Op dit moment zijn er alleen nog de projectorganisatie kosten. Aangezien het hier gaat om een richtinggevend besluit en niet om een uitvoeringsbesluit blijven de kosten ook na dit besluit beperkt tot de projectorganisatie kosten.

Mocht het komen tot de uitvoering van het warmtenet dan zijn daar kosten aan verbonden. De onrendabele top per woningaansluiting komt na verfijning van de businesscase uit op €10.912, dit is lager dan de eerdere raming van Fakton uit 2024. Na verrekening met de WIS (= Warmtenetten Investeringssubsidie) en ISDE (=Investeringssubsidie duurzame energie en energiebesparing) blijft hier nog € 2.954 per woningaansluiting van over. Hoe we deze resterende onrendabele top verder kunnen afdichten wordt na het richtinggevend besluit van december verder uitgewerkt. Opties hiervoor zijn het gebruik van aanvullende subsidies, zoals de SDE++, of door een verhoging van de warmteleveringstarieven die nu zijn berekend op 80% van de maximale ACM-tarieven.

Bijlage

1. Warmtenet; De energieoplossing voor de bestaand bouw. Een verstandige keuze?
2. Rapport InEnergie Bestaand voor Bestaand.

Burgemeester en Wethouders van Urk,

Burgemeester,
B. Jaspers Faijer

Waarnemend gemeentesecretaris/directeur,
T. Stroo

Raadsbesluit

Zaaknummer

018480910

De raad van de gemeente Urk,

op voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Urk d.d.
28 oktober 2025

gezien het advies van de commissie Wonen, Werken & Veiligheid d.d. 19 november 2025.

besluit:

1. Kennis te nemen van de projectrapportage: Warmtenet; De energieoplossing voor de bestaande bouw;
2. In te stemmen met het advies een warmtenet als belangrijke energieoplossing te kiezen voor de invulling van het Warmteprogramma.

Urk, 11 december 2025,

De raad van de gemeente Urk,

de griffier,

de voorzitter,